Propozycja zwiększenia praw działkowców przy usuwaniu drzew

Sejm rozpatruje rządowy projekt nowelizacji ustawy o ochronie przyrody dotyczący zasad usuwania drzew z terenów prywatnych. W związku z tym pojawiła się koncepcja rozszerzenia projektowanych zmian o zagadnienia dotyczące usuwania drzew i krzewów z terenów ROD. Obowiązujące obecnie rozwiązania są bowiem dysfunkcjonalne oraz budzą wątpliwości konstytucyjne.

Na posiedzeniu w dniu 17 grudnia 2024 r. Krajowy Zarząd PZD podjął decyzję o oficjalnym skierowaniu do Sejmu propozycji zmian przygotowanych przez Biuro Prawne PZD. Nowe regulacje miałyby uporządkować zasady usuwania drzew, upodmiotowić działkowców oraz zapewnić zgodności przepisów ustawy o ochronie przyrody z ustawą o ROD i podstawowymi zasadami prawa rzeczowego.

W uzasadnieniu propozycji wskazano, że obecne przepisy wymagają od działkowca – będącego właścicielem drzew rosnących na działce (art. 30 ustawy o ROD) – uzyskania zgody na ich usunięcie od właściciela gruntu lub stowarzyszenia ogrodowego. Prowadzi to do nadmiernego i nieuzasadnionego formalizmu oraz do rozwiązań nielogicznych. W praktyce obecne przepisy oznaczają, że właściciel drzewa (działkowiec) jest zmuszony uzyskać zgodę podmiotów nie mających do drzewa żadnych praw, na wystąpienie z wnioskiem do organu o jego legalne usunięcie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 1 lipca 2014 r., sygn. SK 6/12 – odnoszącym się do właściciela drzewa będącego właścicielem nieruchomości – podkreślił, że ustawodawca nie może nakładać na właściciela drzew nadmiernych obowiązków formalnych. Projektowane zmiany stanowią odpowiedź na te problemy i zmierzają do zapewnienia jasnych, jednolitych zasad, eliminując dyskryminację działkowców jako właścicieli drzew.

Zakres proponowanych zmian ustawy o ochronie przyrody

1. Zmiana art. 83

Proponuje się dodanie regulacji umożliwiającej działkowcowi – jako właścicielowi drzewa lub krzewu – samodzielne występowanie z wnioskiem o ich usunięcie, bez konieczności uzyskiwania zgody właściciela gruntu lub użytkownika wieczystego.

Jednocześnie stowarzyszenie ogrodowe będzie mogło samodzielnie składać wnioski o usunięcie drzew rosnących na terenach wspólnych ROD lub na działkach nieużytkowanych bez zgody gminy, nawet gdy posiada jedynie tzw. prawo „zwykłego” użytkowania (art.252 KC) gruntu.

2. Zmiana art. 83f ust. 1

Proponowana zmiana wprowadza zwolnienie z obowiązku uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew stanowiących własność działkowca. Rozwiązanie zrównuje sytuację działkowca z innymi właścicielami drzew – osobami fizycznymi, wobec których co do zasady nie jest wymagane zezwolenie organu, a jedynie dokonanie zgłoszenia planowanej wycinki.

Po dokonaniu zgłoszenia organ administracji przeprowadza oględziny i może wnieść sprzeciw. Usunięcie drzewa może nastąpić, jeżeli organ nie wniósł sprzeciwu, co zapewnia zachowanie nadzoru organów ochrony przyrody nad procesem wycinki.

W przypadku usuwania drzew na wniosek stowarzyszenia ogrodowego (dotyczący terenów wspólnych ROD lub wolnych działek) zachowany zostałby obecny wymóg uzyskania zezwolenia organu. Zmiana służy zasadniczo ujednoliceniu procedur obowiązujących w ROD - obecnie są zróżnicowane w zależności od tytułu prawnego, jakim stowarzyszenie ogrodowe dysponuje wobec gruntu.

Dlaczego zmiana jest potrzebna?

– przywraca spójność systemu prawnego oraz zgodność z zasadami prawa rzeczowego,
– wzmacnia konstytucyjną ochronę prawa własności przysługującego działkowcowi do drzew,
– redukuje nadmierny formalizm proceduralny,
– odciąża stowarzyszenia ogrodowe i gminy od czynności dotyczących cudzej własności,
– upraszcza postępowania administracyjne,
– nie osłabia ochrony przyrody – zachowuje mechanizmy kontroli organów,
– eliminuje pole do sporów interpretacyjnych, zapewniając większą jasność prawa.

Nowelizacja ma charakter porządkujący i odpowiada na praktyczne potrzeby działkowców, ROD oraz organów administracji. Zapewnia przejrzystość, racjonalność i proporcjonalność regulacji, przy jednoczesnym utrzymaniu mechanizmów ochrony przyrody.

Biuro Prawne PZD